

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ І МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

УДК 334

JEL Classification: D 290

ВИЗНАЧЕННЯ МІСЦЯ УКРАЇНИ НА СВІТОВОМУ РИНКУ АУТСОРСИНГУ

Горова К.О., к.е.н., доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Анотація. На сьогоднішній день економічний розвиток України напряму залежить від того, чи посіде вона достойне місце на міжнародному ринку аутсорсингу. Покращити економічний стан вітчизняних підприємств можна розширивши міжнародне співробітництво з іноземними партнерами. Отримання замовлень на аутсорсинг окремих бізнес-процесів та частини виробництва дозволить вітчизняним підприємствам залучити фінансові та технологічні ресурси, оновити виробничі потужності, підвищити кваліфікацію персоналу. Тому необхідним є визначення перспективних галузей, в яких Україна могла б стати вагомим гравцем на світовому ринку аутсорсингу. Для цього в статті було проведено дослідження основних тенденцій світового ринку аутсорсингу на основі публікацій ряду консалтингових фірм. Було встановлено, що на даний момент лідером з постачання аутсорсингових послуг є Азіатсько-Тихоокеанський регіон. Лідерами серед країн є Індія, Китай, В'єтнам, Філіппіни, Малайзія. В Європі найуспішнішими постачальниками аутсорсингових послуг є Ірландія та Польща. Нажаль, Україна поки що не знайшла своє місце на ринку аутсорсингу, хоча за прогнозами фахівців до 2015 року мала зайняти провідні позиції на ньому. Високий рівень корупції, економічна та політична нестабільність відштовхують іноземні компанії від розміщення аутсорсингових замовлень в Україні. Єдина галузь, в якій Україна досягла успіху, - ІТ-аутсорсинг. Це відбулося завдяки високому інтелектуальному потенціалу вітчизняних фахівців та можливості здійснення такої діяльності без значних інвестиційних витрат. Проте Україні необхідно розвиватися в напрямку надання аутсорсингових послуг і в інших видах діяльності. Україна може стати потужним виробничим аутсорсером, оскільки має велику кількість промислових підприємств, що володіють виробничими потужностями, досвідченими працівниками інженерних та робітничих професій. Саме розвиток виробничого аутсорсингу дозволить покращити господарський стан вітчизняних підприємств та сприятиме розвитку національної економіки.

Ключові слова: аутсорсинг, глобалізація, світовий ринок аутсорсингу, виробничий аутсорсинг

DETERMINING PLACE OF UKRAINE ON THE GLOBAL OUTSOURCING MARKET

Kseniia Gorova, PhD in Economics, Associate Professor

Kharkiv National Automobile and Highway University

Summary. Today the economic development of Ukraine depends on its place in the international outsourcing market. The economic situation of domestic enterprises could be improved by expanding international cooperation with foreign partners. Receiving orders for outsourcing of specific business processes and the production by domestic enterprises will involve financial and technological resources to upgrade production facilities, improve qualifications of staff. Therefore, it is necessary to determine prospective areas in which Ukraine could become a major player in the global outsourcing market. The major trends in the global outsourcing market based on a number of publications of the consulting firms were studied in the article. It was found that currently the leader in the supply of outsourcing services is the Asia-Pacific region. The leaders among the countries are India, China, Vietnam, Philippines and Malaysia. The most successful European providers of outsourcing services is Ireland and Poland. Unfortunately, Ukraine has not found its place in the outsourcing market yet, though experts predict that in 2015 it would take a leading position on it. The high level of corruption, economic and political instability repel foreign companies from placing outsourcing orders in Ukraine. IT-outsourcing is the only sector in which Ukraine has succeeded. It is due to the high intellectual potential of national experts and the possibility to develop this activity without significant investment costs. But Ukraine should evolve towards the provision of outsourcing services in other activities. Ukraine could become a powerful manufacturing outsourcer because it has a large number of industrial companies that have production facilities, skilled workers and engineers. The development of manufacturing outsourcing will improve the economic situation of the domestic enterprises and promote the development of the national economy.

Key words: outsourcing, globalization, the global market of outsourcing, manufacturing outsourcing.

Постановка проблеми. Тенденції глобалізації створюють все більше умов для подальшого світового розподілу праці та виділення держав, що спеціалізуються на аутсорсингу певних послуг та бізнес-процесів. Україна, зважаючи на низьку вартість робочої сили та значний науково-технічний та інтелектуальний потенціал, має усі шанси зайняти достойне місце на міжнародному ринку аутсорсингу, що дозволить підвищити зайнятість населення та надасть поштовх до відродження та розвитку окремих галузей народного господарства. Звісно, що для успішного виходу на цей ринок необхідним є вивчення його тенденцій та позитивного досвіду держав, що на даний момент є лідерами з постачання аутсорсингових послуг.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розвиток аутсорсингу в різних країнах світу було досліджено багатьма вченими, серед яких Анікін Б. А., Бабанін О. С., Дідух О. В., Дугинець Г. В., Канівець О. П., Карпухо І. О., Колесник І. В., Кондратова А. І., Леженко В. О., Лепіхіна С. Н., Лимонова Е. М., Пирець Н. М., Родкіна Т. А., Руда І. Л., Хобта В. М., Чайковська М. П., Шаповал С. С., Якімчук Д. В. та інші. Дослідження вчених спрямовані на визначення ролі аутсорсингу в сучасній українській економіці та можливості адаптації світового досвіду його застосування до вітчизняних реалій, структури ринку аутсорсингових послуг та основних його тенденцій.

Невирішені складові загальної проблеми. Проте, недостатньо висвітленим залишається питання ролі України як постачальника широкого спектру аутсорсингових послуг на глобальному ринку. Актуальною проблемою залишається визначення перспективних галузей господарювання, в яких Україна здатна стати конкурентоспроможним аутсорсером.

Формулювання цілей статті. Метою статті є аналіз світового ринку аутсорсингових послуг та визначення місця України на ньому.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для визначення місця України на світовому ринку аутсорсингу необхідно звернутися до досліджень, що проводилися відомими консультаційними агенціями. Так, наприклад, фірма Tholons, що надає послуги з глобалізації бізнесу та інвестиційного консалтингу, складає щорічний рейтинг Top 100 регіонів постачальників аутсорсингових послуг (табл. 1).

Як показав аналіз за останні п'ять років лідером постачання аутсорсингових послуг залишається Азіатсько-тихоокеанський регіон, в якому розташовані Індія, Китай, В'єтнам, Філіппіни, Малайзія тощо, що забезпечують переважну більшість світового обсягу виробничого та ІТ-аутсорсингу. Щодо Європи, то до розвинутих центрів постачання аутсорсингових послуг відносилися лише два міста - Дублін та Краків. В той же час збільшилась кількість центрів постачання аутсорсингових послуг в Центральній та Північній Америці в таких країнах, як Коста-Ріка, Бразилія, Чилі, Аргентина, Уругвай, Колумбія, Перу, що свідчить про економічний розвиток цих регіонів та їх прагнення зайняти належне місце у міжнародному розподілі праці. Також на ринок аутсорсингових послуг намагаються вийти міста, що розташовані в країнах, які ще мало відомі на глобальному ринку аутсорсингу, серед яких Гватемала, Панама, Кенія, Парагвай, Сербія, Нікарагуа. Проте, за досліджений період з рейтингу зникли Йорданія, Об'єднані Арабські Емірати, Туніс [1 - 6].

На даний момент країною, що є лідером з постачання аутсорсингових послуг, залишається Індія, що налічує 13 міст - аутсорсингових центрів. До країн, що налічують 3 таких міста та більше відносяться також Філіппіни, Китай, Польща, Росія, Великобританія, Бразилія, Колумбія, Мексика, США та ПАР (рис. 1).

У найближчих сусідів України, країн Східної Європи, провідними центрами аутсорсингу є Польща, Чехія, Угорщина, Росія. Також активно прагнуть увійти до ринку глобального аутсорсингу Румунія, Словаччина, Болгарія, Естонія, Словенія, Сербія (рис. 2).

За даними рейтингу Tholons у 2014 р. Київ займав 55 місце у Top 100 регіонів постачальників аутсорсингових послуг, а Львів - 96 місце [6]. Проте, вже у 2015 році дослідники Tholons виключили українські міста з рейтингу взагалі, зважаючи на політичну та економічну нестабільність в країні та високу імовірність військових дій на її території [1]. Це значно похитнуло позиції України на ринку глобального аутсорсингу, оскільки Київ входив до числа міст, що розвиваються як центри аутсорсингу з 2008 року [5]. Серед міст Східної Європи за рейтингом постачальника аутсорсингових послуг лідирують Краків та Прага. Впливовими аутсорсинговими центрами протягом останніх років залишаються Брно, Варшава, Бухарест, Санкт-Петербург, а Будапешт, Бухарест, Братислава та Вроцлав дещо втратили свої позиції.

Таблиця 1 - Найуспішніші регіони - постачальники аутсорсингових послуг [складено автором за даними 1]

Регіон	Країна	Місто (рейтинг міста у Top 100 регіонів постачальників аутсорсингових послуг у 2015 р.)
Азіатсько-тихоокеанський регіон	Індія	Бангалор (1), Мумбаї (3), Делі (4), Ченнаї (5), Хайдарабад (6), Пуна (7), Чандігарх (22), Калькутта (23), Коїмбаторе (31), Джайкур (37), Бхубанешвар (54), Ахмадабад (63), Трівандрум (66)
	Шрі-Ланка	Коломбо (16)
	Філіппіни	Маніла (2), Себу (8), Давао (69), Санта-Роза (82), Баклод (86), Ілоїло (91), Багіо (95), Метро Кларк (98)
	В'єтнам	Хо Ши Мін (18), Ханой (20)
	Сінгапур	Сінгапур (27)
	Малайзія	Куала-Лумпур (19), Пенанг (67)
	Китай	Шанхай (10), Пекін (13), Далянь (14), Шеньжень (17), Ченду (32), Гуанчжоу (38), Тяньцзінь (47), Сіань (61)
	Індонезія	Джакарта (55)
	Тайвань	Тайбей (73)
	Австралія	Перт (78)
	Південна Корея	Сеул (84)
	Таїланд	Бангкок (85)
Європа	Польща	Краків (9), Варшава (30), Вроцлав (62)
	Чехія	Прага (15), Брно (29)
	Угорщина	Будапешт (25)
	Росія	Санкт-Петербург (34), Москва (56), Нижній Новгород (59), Новосибірськ (92)
	Ірландія	Дублін (12), Корт (65)
	Румунія	Будапешт (39)
	Великобританія	Белфаст (43), Глазго (64), Лідс (87)
	Словаччина	Братислава (49)
	Болгарія	Софія (51)
	Естонія	Таллінн (52)
	Словенія	Любляна (53)
	Сербія	Белград (96)
Центральна та Південна Америка	Коста-Ріка	Сан-Хосе (11)
	Бразилія	Сан-Паулу (24), Курітіба (26), Ріо-де-Жанейро (44), Бразилія (50), Ресіфі (77), Кампінас (88)
	Чилі	Сант-Яго (28), Вальпараїсо (89)
	Аргентина	Буенос Айрес (33), Кордоба (71)
	Уругвай	Монтевідео (35)
	Колумбія	Медельїн (45), Богота (48), Букараманга (75), Калі (94)
	Перу	Ліма (58)
	Пуерто-Ріко	Сан-Хуан (70)
	Гватемала	Гватемала (79)
	Нікарагуа	Манагуа (83)
	Маврикій	Порт-Луї (90)
	Парагвай	Асунсьйон (93)
Панама	Панама (99)	
Північна Америка	Канада	Торонто (36), Галіфакс (72)
	Мексика	Мехіко (40), Монтерей (41), Гвадалахара (46)
	США	Сан-Антоніо (68), Сант-Луїс (80), Бірмінгем (81)
Середній Схід та Африка	Південно-Африканська республіка	Йоганнесбург (21), Кейптаун (57), Дурбан (100)
	Гана	Аккра (42)
	Марокко	Касабланка (60)
	Туреччина	Стамбул (74)
	Єгипет	Каїр (76)

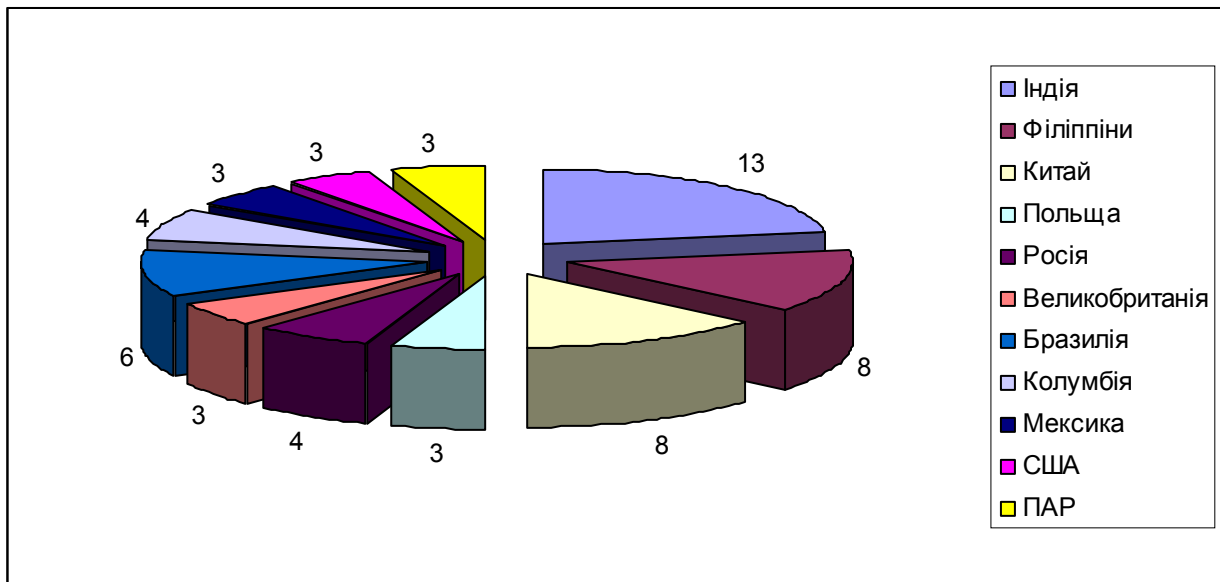

Рисунок 1 - Кількість міст - аутсорсингових центрів за країнами [складено автором за 1]

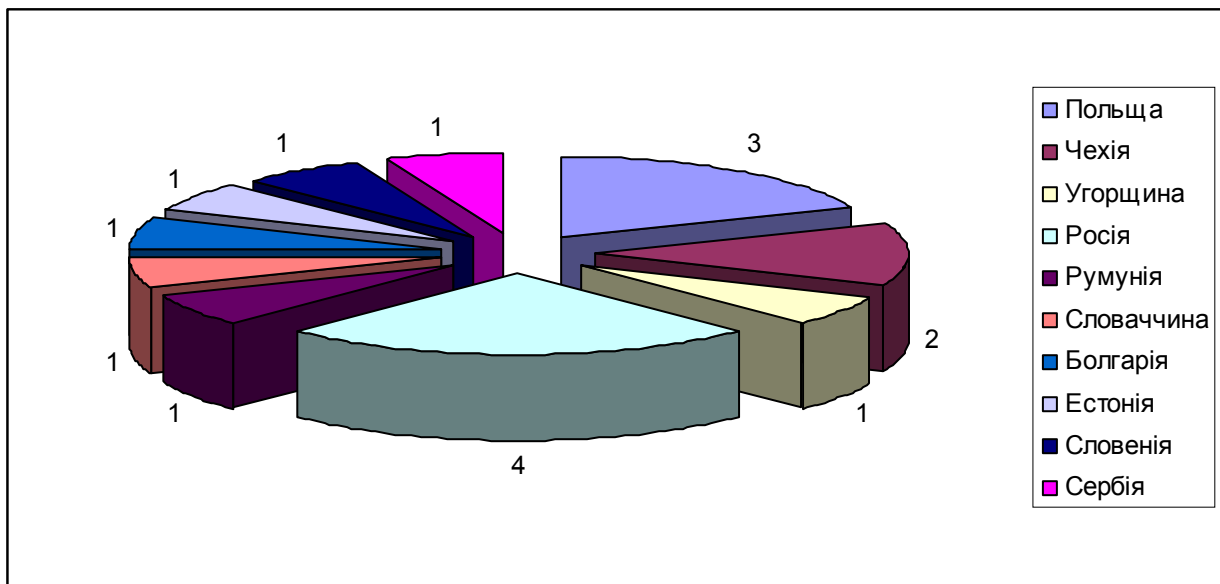

Рисунок 2 - Кількість міст - аутсорсингових центрів за країнами Східної Європи [складено автором за 1]

При цьому наголошується, що регіон Східної Європи має значний прогрес і користується увагою замовників ІТ-послуг. Поєднання людського капіталу, агресивного маркетингу та розвиток інфраструктури були одними з важелів формування великої кількості підприємств, послугами яких користуються провідні компанії світу [1-5].

Подібні спроби складання рейтингу регіонів-аутсорсерів проводилися й іншими вченими, серед яких Міневич М. та Рітчер Ф. Дж. Вчені склали рейтинг країн за їх привабливістю як постачальників аутсорсингових послуг на момент дослідження, що проводилося у 2005 році, та на перспективу з урахуванням світових економічних тенденцій того часу на 2015 рік [7, 8]. Цікавою в цьому випадку є можливість порівняння поглядів того часу з сучасними реаліями та оцінка достовірності цього прогнозу (табл. 2).

Таблиця 2 - Глобальний рейтинг аутсорсингу [складено автором за даними 7, 8]

Країна	Глобальний аутсорсинговий рейтинг (2005)	Майбутній аутсорсинговий рейтинг (2015)
Індія	1	2
Китай	2	1
Коста-Ріка	3	30
Чехія	4	27
Угорщина	5	26
Канада	6	10
Латвія	6	28
Росія	6	5
Чилі	9	14
Румунія	10	7
Ірландія	11	11
Сінгапур	11	29
Філіппіни	13	9
Польща	13	20
Вірменія	15	13
Бразилія	15	4
Україна	17	6
Мексика	19	19
Південно-Африканська Республіка	20	15
США	-	3
Білорусія	-	8
Малайзія	-	12
Таїланд	-	16
В'єтнам	-	17
Молдова	-	18
Болгарія	-	21
Ізраїль	-	22
Пакистан	-	23
Казахстан	-	24
Албанія	-	25

За наведеним рейтингом найбільш привабливою країною-аутсорсером також є Індія, що є першопрохідцем ІТ-аутсорсингу. Маючи значний кадровий потенціал освічених фахівців та управлінський досвід й напрацьовану мережу глобальних клієнтів, Індія, на думку вчених, могла дещо втратити конкурентоспроможність на фоні зростання цін на послуги своїх підприємств. Тоді на перше місце за привабливістю надання аутсорсингових послуг міг вийти Китай, де винесення окремих процесів на периферійні регіони з низьким рівнем оплати праці знаходилося ще в зачатковому стані. Також Китай відставав від Індії і за показниками досвіду роботи та управління в сфері аутсорсингу й ефективністю правового поля. Як бачимо, Індія й сьогодні залишається лідером серед регіонів постачальників аутсорсингових послуг і за десять років не втратила свого місця на глобальному ринку аутсорсингу. Третє місце серед країн-аутсорсерів посідала Коста-Ріка, що ідеально підходить для аутсорсингу компаній з США, оскільки витрати на надання аутсорсингових послуг для них відносно невисокі, також країна має розвинену інфраструктуру, спеціалістів з добрим рівнем освіти. Проте, невеликий обсяг трудових ресурсів мав спричинити падіння конкурентоспроможності регіону у майбутньому [7]. Проте, такий прогноз не справдився і Коста-Ріка на сьогодні залишається вагомим постачальником аутсорсингових послуг, в той час як США, що мали до 2015 року стати потужним гравцем на ринку аутсорсингових послуг, залишаються їх споживачем.

В країнах східної Європи на момент складання рейтингу ефективними країнами-аутсорсерами були Чехія, Угорщина та Латвія. До конкурентних переваг Чехії та Угорщини можна віднести зручне географічне положення в Євросоюзі, стабільну політичну систему, розвинену інфраструктуру, високий рівень освіти, володіння англійською мовою та продуктивність робочої сили. Латвія також має відмінні переваги щодо надання

аутсорсингових послуг з розробки програмного забезпечення завдяки освіченості та досвідченості трудових ресурсів. За прогнозом Латвія мала залишитися на ринку разом із іншими Прибалтійськими країнами - Естонією та Литвою [7]. Естонії вдалося вийти на глобальний ринок аутсорсингу, а її столиця Таллінн посідає достойне місце серед міст - центрів аутсорсингових послуг.

Що стосується України, то на думку фахівців, вона має значний потенціал щодо розвитку офшорного аутсорсингу, завдяки великому обсягу трудових ресурсів та низькій вартості робочої сили. В той же час, замовників послуг може стримувати рівень корупції та правова нестабільність країни [7]. За прогнозом Міневича М. та Рітчера Ф. Дж. на карті світового ринку аутсорсингу мали відбутися значні зміни. Вчені прогнозували, що Україна та Бразилія вийдуть на передові позиції як постачальники аутсорсингових послуг у світі. Бразилія, на їх думку, мала значну кількість населення та величезний потенціал у творчості інженерів і державних програм, що підтримують ІТ-індустрію аутсорсингу. На той час в Бразилії вже працювали інноваційні центри світового класу. Бразилія мала продовжувати інвестувати в інновації і науково-дослідні інститути, щоб сприяти комерціалізації технологій та збільшенню доданої вартості аутсорсингу в ІТ та біотехнологіях [8]. Ці прогнози наполовину справдилися. Чотири міста Бразилії, Сан-Паулу, Курітіба, Ріо-де-Жанейро та Бразилія, входять до 50 світових центрів аутсорсингу, що стрімко розвиваються, а міста Ресіфі та Кампінас входять до числа регіонів, що потенційно можуть вийти на ринок аутсорсингових послуг [1]. Щодо країн пострадянського блоку, то Міневич М. та Рітчер Ф. Дж. вважали, що ці країни мають тенденцію розвиватися швидше, ніж західні з їх консервативною культурою та економікою, оскільки народи цих країн знайшли шлях до їх економічної незалежності шляхом повної інтеграції у європейську та американську економічну систему. Ці країни характеризувалися значною працелюбністю та інтелектуальним потенціалом населення. Протягом десяти років ці країни мали стати найконкурентоспроможнішими на ринку аутсорсингових послуг та мати інновації програмного забезпечення. Україну вчені визначали як нестабільну в політичному і в економічному плані, як країну з високим рівнем корупції й значним впливом олігархів на законодавчі процеси. Проте, як і країну, що мала потенціал до найбільших показників зростання в Європі та формування ефективного середнього класу, країну з низькою вартістю робочої сили, що мала забезпечити її конкурентоспроможність на ринку аутсорсингових послуг [8]. Проте, як показав час, невпевненість минулого уряду щодо політичного курсу України та неефективне управління економікою призвели до глибокої кризи суспільства, що позначилося й на привабливості України для іноземних інвесторів та роботодавців. Останньою краплею стали військові дії на сході країни, що остаточно відкинуло її від можливості стати конкурентоспроможним та надійним світовим постачальником аутсорсингових послуг. Єдиний напрям, в якому Україна досягла успіху - ІТ-аутсорсинг.

За даними досліджень, проведених СЕЕОА (Central and Eastern European Outsourcing Association), Україна має найбільший обсяг ринку ІТ-аутсорсингу серед країн східної Європи. Загалом, найбільше зростання ринку відбулося в Україні та Румунії. Ці два лідери незмінно показують високі темпи зростання ринку і залишають інші країни далеко позаду з точки зору обсягу послуг ІТ-аутсорсингу на експорт та розробки програмного забезпечення. До того ж в Україні розташована найбільша кількість компаній-аутсорсерів ІТ-послуг. Угорщина, Польща, Білорусь, Чехія і Болгарія також увійшли до переліку лідерів. Частка обсягу експорту на ринку для всіх інших країн у регіоні в сукупності становить всього 17%. Український ринок ІТ-індустрії значно виріс за останній час, оскільки Україна розташована близько до Євросоюзу, проте, поки що не приєдналася до нього та не має з ним безвізового режиму, що забезпечило низьку плинність кадрів за межі країни та низький рівень оплати праці, що робить Україну привабливою для європейських країн. Країна характеризується наявністю значної кількості невеликих підприємств, що надають широкий спектр послуг для підприємств малого та середнього бізнесу. Низькі розцінки на послуги та велика кількість високопрофесійних трудових ресурсів є головною перевагою України [9-12].

За даними компанії top\$dev Україна також має стійкі переваги на ринку ІТ-аутсорсингу країн східної Європи [13]. При цьому найвагомішими замовниками для України є такі країни як США (45,01 % у загальному обсязі замовлень), Великобританія (6,45 %), Канада (5,15 %), Австралія (5%). Також деякий обсяг замовлень надходить з Німеччини, Ізраїлю, Нідерландів, ОАЕ, Данії, Росії, Швеції тощо [14]. У 2014 р. за даними top\$dev Україна виконувала третину замовлень і була лідером на ринку ІТ-послуг в схі-

дноєвропейському регіоні, хоча її частка в загальному обсягу ринку зменшилася за рік на 8%. Частка ринку Росії також зменшилася на 15%. В той же час слід відмітити значне збільшення частки ринку Сербії на 32% та Румунії на 79%. Дані щодо структури ринку ІТ-аутсорсингу у східноєвропейському регіоні наведені на рис. 3 та 4.

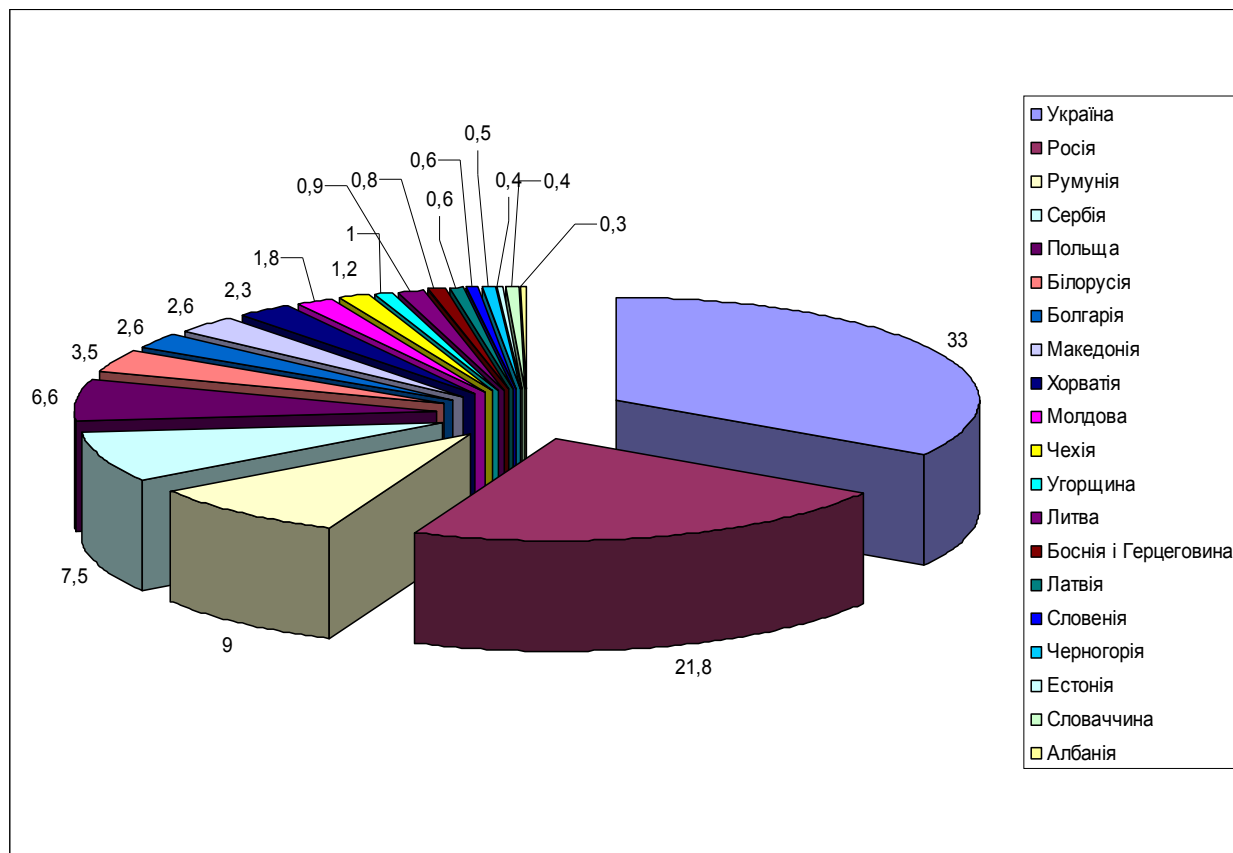

Рисунок 3 - Структура ринку ІТ-аутсорсингу у східноєвропейському регіоні за даними top25dev у 2014 році, % [складено автором за даними 15]

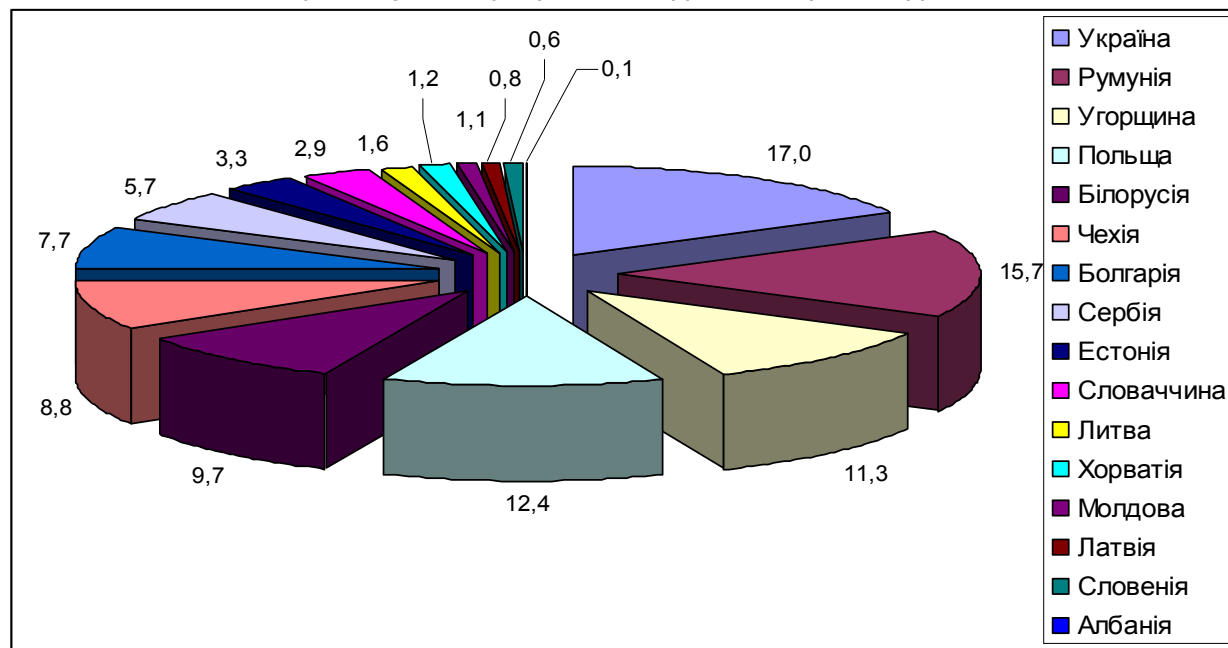

Рисунок 4 - Структура ринку ІТ-аутсорсингу у східноєвропейському регіоні за даними СЕЕОА у 2014 році, % [складено автором за даними 12]

Також слід відмітити високий рівень надання вищої освіти у навчальних закладах України у ІТ-галузі. У 2014 році за сумою виконаних замовлень їх студентами або випускниками лідерами у Східній Європі є університети Омська, Харкова, Мінська, Києва та Запоріжжя. В Top 20 університетів, чиї студенти або випускники виконують аутсорсингові замовлення, увійшли 9 українських, 6 російських, 2 білоруських, 2 болгарських та 1 польський університет. А в Top 20 міст, чиї мешканці виконують аутсорсингові замовлення, увійшли Харків, Київ, Львів, Запоріжжя, Омськ, Москва, Мінськ, Новосибірськ, Бухарест, Белград, Варшава, Таганрог, Софія, Дніпропетровськ, Санкт-Петербург, Донецьк, Нові-Сад, Кишинів [15].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Аналіз опублікованих дослідницьких матеріалів щодо розвитку аутсорсингу в світі показав, що глобалізаційні процеси в економіці сприяли розвитку аутсорсингу. Лідерами на сьогодні як виробничого, так і ІТ-аутсорсингу залишаються країни Східної та Південної Азії. Україна поки що зарекомендувала себе лише на ринку ІТ-аутсорсингу, оскільки ця сфера діяльності не потребує значних інвестицій. Україна володіє таким ресурсом, як високоосвічений персонал з низьким рівнем оплати праці, що сприяло зростанню міжнародних замовлень з ІТ-послуг та розробки програмного забезпечення.

В умовах кризового стану економіки України, що супроводжується поширенням безробіття та знеціненням національної валюти, саме отримання замовлень із-за кордону на виконання певних аутсорсинг-проектів може стати добрим шансом для України щодо підвищення рівня зайнятості населення та збільшення реальних доходів громадян. Однією з таких можливостей є розвиток виробничого аутсорсингу у промисловості, а саме машинобудуванні, літакобудуванні, ракетобудуванні, виробництві окремих елементів високотехнологічної та інноваційної продукції для закордонних фірм. Україна має значний виробничий потенціал, проте потужності більшості підприємств промисловості потребують термінового оновлення, тому вони вже не в змозі брати окремі замовлення на субпідряд від закордонних споживачів, прискіпливих до високої якості продукції та її відповідності новітнім стандартам. А укладання довгострокових аутсорсингових угод із залученням інвестицій на передання частини виробничих процесів, а разом з тим і технологій, українським підприємствам дозволило б оновити виробниче обладнання та підвищити кваліфікацію персоналу. Тому подальших досліджень потребує оцінка конкурентного потенціалу України на ринку виробничого аутсорсингу та розробка рекомендацій щодо популяризації вітчизняних промислових підприємств в світі в новій якості - аутсорсерів.

Перелік посилань:

1. 2015 Top 100 Outsourcing Destinations [Електронний ресурс]. - Режим доступу : www.tholons.com
2. 2013 Top 100 Outsourcing Destinations : Rankings and Report Overview [Електронний ресурс]. - Режим доступу : www.tholons.com
3. Top 50 Emerging Global Outsourcing Cities [Електронний ресурс]. - Режим доступу : www.tholons.com
4. 2010 Top 100 Outsourcing Destinations : Rankings and Report Overview [Електронний ресурс]. - Режим доступу : www.tholons.com
5. Top 50 Emerging Outsourcing Destinations 2009 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : www.tholons.com
6. 2014 Tholons Top 100 Outsourcing Destinations: Regional Overview [Електронний ресурс]. - Режим доступу : www.tholons.com
7. Minevich Mark D. The Global Outsourcing Report. Opportunities, Costs and Risks / Minevich M. D., Richter F. J. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.cioinsight.com
8. Minevich M. Global Outsourcing Report 2005 / Minevich M., Richter F.J. - New York : Going Global Ventures Inc., 2005. - 48 p.
9. Central and Eastern Europe IT Outsourcing Review 2010 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://ceeo.org/assets/Uploads/CEEITOREview2010.final.pdf>
10. Central and Eastern Europe IT Outsourcing Review 2008 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://itonews.eu/cee-it-outsourcing-review-2008/>
11. Central and Eastern Europe IT Outsourcing Review 2007 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://itonews.eu/central-eastern-europe-it-outsourcing-review-2007/>
12. IT Outsourcing News from Central and Eastern Europe [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://itonews.eu>

13. Топ7 стран-лидеров фрилансерского аутсорс-программирования Восточной Европы в 2014 году [Электронный ресурс]. - Режим доступа : <http://topsdev.org/blog/top-countries-report-2014.htm>
14. Исследование рынка аутсорс-программирования Восточной Европы: Украина [Электронный ресурс]. - Режим доступа : <http://topsdev.org/reports/ukraine-obzor-rinka-freelance-2014.htm>
15. Исследование: университеты и города на рынке аутсорс-программирования Восточной Европы [Электронный ресурс]. - Режим доступа : <http://topsdev.org/blog/obzor-universities-freelance-2014.htm>

Стаття надійшла: 15.06.2015 р.
Рецензент: д.е.н., проф. Дмитрієв І.А.

УДК 339.5:658

JEL Classification: F14

МОЖЛИВОСТІ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЕКСПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ПРОСТІР

Кендюхов О.В., д.е.н., професор

Залізнюк В.П., аспірант

Державний економіко-технологічний університет транспорту, м. Київ

Анотація. Предметом статті є вплив інтеграції України в європейський економічний простір на експортну діяльність вітчизняних промислових підприємств. Метою статті є оцінка перспектив експортної діяльності українських підприємств в умовах інтеграції в європейський економічний простір, визначення можливостей, загроз, переваг та недоліків. В роботі використано загальнонаукові методи гносеологічного аналізу для розкриття сутності інтеграції України в європейський економічний простір; узагальнення для систематизації раніше накопиченого аналітичного матеріалу; SWOT-аналіз для дослідження сили та слабкості, можливостей та загроз експортної діяльності вітчизняних промислових підприємств внаслідок інтеграції України до ЄС. Встановлено, що вітчизняні підприємства від інтеграції України до європейського економічного простору можуть отримати переваги у вигляді зняття обмежень на ввіз своєї продукції на ринок країн-членів Євросоюзу, збільшення обсягу продажів; перехід на європейські технічні регламенти обумовить впровадження нових технологій; полегшення пошуку та залучення іноземних інвесторів та інші. Стаття має практичну цінність для українських підприємств, які займаються експортною діяльністю.

Ключові слова: Експортна діяльність, інтеграція, європейський економічний простір, можливості, напрями розвитку, підприємство.

THE POSSIBILITIES AND DIRECTIONS OF THE ENTERPRISES EXPORT ACTIVITIES DEVELOPMENT IN THE CONDITIONS OF UKRAINIAN INTEGRATION INTO THE EUROPEAN ECONOMIC AREA

Dr. Oleksandr Kendyuhov, DH in Economics, Professor

Viktoriya Zaliznyuk, Post-graduate

State Economic and Technological University of Transport, Kyiv

Abstract. The subject of the article is the impact of the integration of Ukraine into the European economic area export activity of domestic industrial enterprises. The purpose of this article is to assess the prospects of export activities of Ukrainian companies in terms of integration into the European economic area, identifying opportunities, threats, advantages and disadvantages. In the article is used general scientific methods of gnoseological analysis for revealing the essence of integration of Ukraine into the European economic area; the generalization for systematization the previously obtained analytical material; SWOT- analysis for the study of strength and weakness, opportunities and threats of the export activity of domestic industrial enterprises as a result of Ukraine's integration into the EU. It is established that domestic enterprises of Ukraine's integration into European economic space can benefit in the form of the lifting of restrictions on the importation of their products into the market of member countries of the European Union, the increase in sales; the transition to European technical regulations will result in the introduction of new technologies; facilitation the search for and attraction of foreign investors and other. The article has practical value for Ukrainian enterprises engaged in export activities.